

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14.01.2016, sp. zn. 30 Cdo 4973/2014, ECLI:CZ:NS:2016:30.CDO.4973.2014.1

Číslo: 35/2017

Právní věta: Snížení obvyklé ceny vozidla v důsledku plynutí času není v příčinné souvislosti s nepřiměřeně dlouhým řízením o schválení jeho technické způsobilosti.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 14.01.2016

Spisová značka: 30 Cdo 4973/2014

Číslo rozhodnutí: 35

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Odpovědnost státu za škodu

Předpisy: § 13 předpisu č. 82/98Sb.
§ 442 obč. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 22. 5. 2013, sp. zn. 19 Co 200/2014, v rozsahu, v jakém jím byl potvrzen zamítavý výrok rozsudku soudu prvního stupně co do částky 57 306,80 Kč s příslušenstvím; ve zbývajícím rozsahu dovolání odmítl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Žalobou podanou dne 8. 3. 2013 se žalobce domáhal na žalované zaplacení částky 100 000 Kč jako přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která mu měla být způsobena průtahy v řízení vedeném u Městského úřadu v D., odboru správních agend, pod sp. zn. MDOB22001/2010, a částky 72 627,80 Kč jako náhrady škody představující vynaložené náklady na servis, údržbu a technickou prohlídku vozidla ve výši 13 571 Kč, částku ve výši 57 306,80 Kč, o kterou se snížila obvyklá cena vozidla za dobu, kdy je žalobce nemohl užívat, když tuto částku považuje žalobce za vynaloženou zbytečně v situaci, kdy vozidlo zakoupil v srpnu 2010 za 202 306,80 Kč a v červnu 2012, kdy mohl vozidlo uvést do provozu, byla jeho obvyklá cena již jen 145 000 Kč, a náklady na vyhotovení znaleckého posudku ve výši 1 750 Kč.

2. Okresní soud v Příbrami jako soud prvního stupně rozsudkem ze dne 20. 2. 2014, č. j. 10 C 49/2013-80, uložil žalované, aby žalobci uhradila částku ve výši 30 000 Kč s úrokem z prodlení od 25. 2. 2013 do zaplacení jako zadostiučinění za nemajetkovou újmu a částku ve výši 13 571 Kč rovněž se

zákoným úrokem z prodlení od 25. 2. 2013 do zaplacení jako náhradu škody (výrok I). Dále zamítl žalobu o povinnosti žalované zaplatit nemajetkovou újmu ve výši 70 000 Kč s příslušenstvím a náhradu škody ve výši 59 056,80 Kč s příslušenstvím (výrok II). Výrokem III pak soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o nemajetkové újmě ve výši 15 147 Kč a výrokem IV rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o náhradě škody.

3. Krajský soud v Praze jako soud odvolací napadeným rozsudkem rozsudek soudu prvního stupně ve výroku II a IV o věci samé potvrdil (výrok I) a vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (výrok II).

4. Soud prvního stupně i soud odvolací vyšly ze zjištění, že žalobce dne 1. 9. 2010 podal žádost o registraci vozidla Škoda Fabia 1,9 Tdi RS, o níž nebylo v zákonné lhůtě 30 dnů rozhodnuto. Dne 14. 10. 2010 došlo k přerušení řízení, neboť pod shodným identifikačním číslem vozidla (*Vehicle identification number*, dále jen „VIN“) bylo registrováno již jiné vozidlo, a tudíž vznikly důvodné pochybnosti o pravosti vozidla žalobce. Teprve dne 9. 5. 2011 správní orgán obdržel odborné vyjádření k vozidlu žalobce s tím, že s identifikátory u tohoto vozidla nebylo manipulováno. K vlastnímu rozhodnutí správního orgánu o schválení technické způsobilosti a registraci však došlo až dne 4. 6. 2012.

5. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že celé řízení trvalo od 1. 9. 2010 do 4. 6. 2012, přičemž žalobce k průtahům žádným způsobem nepřispěl, a proto soud prvního stupně správní řízení v této délce vyhodnotil jako neúměrně dlouhé a shledal naplnění nesprávného úředního postupu u celého systému registrace silničních vozidel, když k odhalení falešného VIN došlo až po třech letech, nebyl odsouzen pachatel trestného činu, v důsledku čehož systém Centrálního registru vozidel zůstal zablokovaný a vozidlo s pravým VIN nebylo možné zaregistrovat. Soud proto stanovil za celé řízení přiměřené zadostiučinění při horní hranici (tj. 20 000 Kč za jeden rok řízení), kterou zvýšil o 50 % pro význam předmětu řízení pro žalobce, vzhledem k nemožnosti žalobce užívat svůj majetek po dobu 21 měsíců, kterou došlo k zásahu do majetkové sféry žalobce. Soud dále shledal opodstatněným i nárok na náhradu škody v celkové výši 13 571 Kč, spočívající v nutnosti úhrady servisu a opatření nového VIN. Nárok žalobce na zadostiučinění ve výši dalších 70 000 Kč důvodným neshledal. Stejně tak neshledal důvodným nárok na náhradu škody ve výši 59 056,80 Kč spočívající ve snížení obvyklé ceny vozidla od jeho zakoupení do schválení uvedení do provozu, neboť není dána příčinná souvislost mezi délkou řízení a snížením hodnoty vozidla, když příčinou majetkové újmy je plynutí času.

6. Žalobce odvoláním napadl zamítnutý nárok na náhradu škody ve výši 59 056,80 Kč, sestávající z částky 57 306,80 Kč, kterou žalobce „zbytečně vynaložil na koupi automobilu“, a částky 1 750 Kč za vyhotovení znaleckého posudku, společně s výrokem IV o nákladech řízení. Odvolací soud však dospěl k závěru, že soud prvního stupně správně uzavřel, že na snížení hodnoty vozidla má vliv pouze uplynutí času, a nikoliv délka řízení u správního orgánu, neboť ke snížení hodnoty vozidla v roce 2012 by došlo i tehdy, pokud by bylo zaregistrováno ihned v roce 2010, a to v důsledku vyššího stupně amortizace při provozu vozidla. Došlo-li tedy k úbytku v majetkové sféře žalobce prostým uplynutím času, který se projevil objektivně bez ohledu na nesprávný úřední postup státu ve větší amortizaci motorového vozidla, a tedy v nižší obvyklé ceně v roce 2012 oproti roku 2010, pak tento rozdíl cenových hladin není škodou, tedy odškodnitelnou újmou způsobenou průtahy ve správním řízení, neboť i bez nesprávného úředního postupu by k takovému snížení ceny vozidla došlo.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

7. Rozsudek odvolacího soudu napadl žalobce v plném rozsahu dovoláním. V něm žalobce namítá, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Žalobce se v dovolání

táže, zda škodou ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), dále jen „OdpŠk“, je i rozdíl v cenách věci způsobený během času, v jehož průběhu žalobce věc nemohl obvyklým způsobem užívat v důsledku nepřiměřené délky řízení u správního orgánu. Tato otázka přitom podle žalobce nebyla dosud v judikatuře Nejvyššího soudu řešena. Žalobce nesouhlasí s tím, jak danou otázku posoudil odvolací soud, a proto navrhuje, aby dovolací soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k novému projednání a přiznal žalobci plnou náhradu nákladů dovolacího řízení.

8. Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

III. Přípustnost dovolání

9. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (viz čl. II bod 7 zákona č. 404/2012 Sb. a čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb.), dále jen „o. s. ř.“

10. Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, za splnění podmínky § 241 odst. 1 o. s. ř. a obsahovalo náležitosti vyžadované ustanovením § 241a odst. 2 o. s. ř. Nejvyšší soud se proto dále zabýval přípustností dovolání.

11. Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže to zákon připouští.

Podle § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Podle § 238 odst. 1 písm. d) o. s. ř. není dovolání podle § 237 o. s. ř. přípustné proti rozsudkům a usnesením, v nichž dovoláním napadeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč, ledaže jde o vztahy ze spotřebitelských smluv, o pracovněprávní vztahy nebo o věci uvedené v § 120 odst. 2 o. s. ř.; k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží.

12. V případě řízení, jehož předmětem je částka skládající se z několika samostatných nároků odvíjejících se od odlišného skutkového základu, má rozhodnutí o každém z těchto nároků charakter samostatného výroku a přípustnost dovolání je třeba zkoumat ve vztahu ke každému z těchto nároků samostatně, a to bez ohledu na to, zda tyto nároky byly uplatněny v jednom řízení a zda o nich bylo rozhodnuto jedním výrokem (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2003, sp. zn. [32 Odo 747/2002](#), proti němuž podanou ústavní stížnost Ústavní soud odmítl usnesením ze dne 26. 5. 2004, sp. zn. [III. ÚS 537/03](#), a ze dne 31. 5. 2011, sp. zn. [30 Cdo 3157/2009](#)). Tak je tomu i v posuzované věci, kdy odvolací soud rozhodoval o jednotlivých nárocích žalobce na náhradu škody ve výši 57 306,80 Kč a 1 750 Kč s příslušenstvím a nároku na zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši 70 000 Kč s příslušenstvím.

13. Napadeným rozsudkem odvolacího soudu v zamítavém výroku o věci samé, pokud jde o vynaložení nákladů na vyhotovení znaleckého posudku ve výši 1 750 Kč, proto nebylo ve smyslu § 238 odst. 1 písm. d) o. s. ř. rozhodnuto o peněžitém plnění převyšujícím 50 000 Kč, přičemž se současně nejedná o nárok ze spotřebitelské smlouvy, pracovněprávního vztahu či o věc uvedenou v

ustanovení § 120 odst. 2 o. s. ř., a ani napadené rozhodnutí nepatří mezi rozhodnutí vyjmenovaná v ustanovení § 238a o. s. ř., což v uvedeném rozsahu zakládá nepřipustnost dovolání.

14. Dovolání napadající rozsudek odvolacího soudu v rozsahu, v němž bylo rozhodnuto o náhradě nákladů odvolacího řízení, neobsahuje zákonné náležitosti (§ 241a odst. 2 o. s. ř.), a v dovolacím řízení proto nelze pro vady dovolání v uvedeném rozsahu pokračovat.

15. Dovolání je však přípustné pro řešení otázky, zda stát odpovídá za žalobcem tvrzenou škodu spočívající ve snížení obvyklé ceny vozidla žalobce v důsledku plynutí času, jestliže kvůli nesprávnému úřednímu postupu nemohl po určitou dobu vozidlo používat, neboť tato otázka v rozhodovací praxi odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena.

IV.

Důvodnost dovolání

16. Ustanovení § 13 zákona OdpŠk zakládá objektivní odpovědnost státu, již se nelze zprostit a která předpokládá současné splnění třech předpokladů: 1) nesprávný úřední postup, 2) vznik škody a 3) příčinnou souvislost mezi nesprávným úředním postupem a vznikem škody. Jejich existence musí být v soudním řízení bezpečně prokázána a nepostačuje pouhý pravděpodobnostní závěr o splnění některé z nich.

Podle § 26 OdpŠk, pokud není stanoveno jinak, řídí se právní vztahy upravené v tomto zákoně občanským zákoníkem.

Podle § 442 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále též „obč. zák.“), který je z hlediska časové působnosti aplikovatelný v této věci (srov. § 3028 odst. 3 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník), se hradí skutečná škoda a to, co poškozenému ušlo (ušlý zisk). Podle odst. 2 téhož ustanovení se škoda hradí v penězích; požádá-li však o to poškozený a je-li to možné a účelné, hradí se škoda uvedením do předešlého stavu.

17. Škodou zákon míní újmu, která nastala (projevuje se) v majetkové sféře poškozeného (spočívá ve zmenšení jeho majetkového stavu) a je objektivně vyjádřitelná všeobecným ekvivalentem, tj. penězi, a je tedy napravitelná poskytnutím majetkového plnění, především penězi. Rozlišuje se přitom škoda na věci, resp. majetku, a škoda na zdraví. Za skutečnou škodu je nutno považovat takovou újmu, která znamená zmenšení majetkového stavu poškozeného oproti stavu před škodnou událostí a která představuje majetkové hodnoty, jež je nutno vynaložit k uvedení do předešlého stavu. Majetkový stav, který je zde východiskem ke zjištění existence škody a k vyčíslení její výše, je tvořen především souhrnem hmotných předmětů (věcí) o určité hodnotě vyjádřené v penězích a jiných hodnot či práv, jsou-li penězi ocenitelné; oproti tomu pasiva se do hodnoty majetkového stavu promítají negativně. Ke zmenšení majetkového stavu dochází tím, že se zmenší hodnota jeho aktiv takovým způsobem, že jeho celkové vyjádření v penězích se oproti předchozímu stavu sníží. Z toho je zřejmé, že porovnání hodnot majetkového stavu pro účely náhrady škody je možné pouze převodem na peníze, které, jak už bylo řečeno, plní úlohu všeobecného ekvivalentu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 2. 2001, sp. zn. [25 Cdo 38/2000](#)).

18. Žalobce vychází z předpokladu, že mu vznikla škoda tím, že se v průběhu let 2010 až 2012 snížila obvyklá cena jeho motorového vozidla, které nadto nemohl užívat proto, že mu nebylo vydáno rozhodnutí o schválení technické způsobilosti jednotlivě dovezeného vozidla. Jestliže se snížila hodnota žalobcova majetku (aktiv), vznikla mu tím škoda ve smyslu § 442 odst. 1 obč. zák., jak je výše vysvětleno. Otázkou však zůstává, zda se tak stalo v příčinné souvislosti s nesprávným úředním postupem správního orgánu nebo z příčiny jiné.

19. Podle teorie adekvátní příčinné souvislosti je příčinná souvislost dána tehdy, jestliže je škoda podle obecné povahy, obvyklého chodu věcí a zkušeností adekvátním důsledkem protiprávního úkonu nebo škodní události. Současně se musí prokázat, že škoda by nebyla nastala bez této příčiny (conditio sine qua non). Srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2007, sp. zn. [I. ÚS 312/05](#), uveřejněný pod č. 177/2007 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, a v něm označené odkazy na literaturu k teorii adekvátní příčinné souvislosti a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2014, sp. zn. [30 Cdo 1729/2013](#).

20. V posuzované věci to znamená, že lze nesprávný úřední postup správního orgánu spočívající v nepřiměřené délce řízení o schválení technické způsobilosti jednotlivě dovezeného vozidla považovat za příčinu poklesu obvyklé ceny vozidla jen tehdy, pokud, nebýt této příčiny, by k jejímu poklesu nedošlo.

21. Podle § 2 odst. 1 zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, majetek a služba se oceňují obvyklou cenou, pokud tento zákon nestanoví jiný způsob oceňování. Obvyklou cenou se pro účely tohoto zákona rozumí cena, která by byla dosažena při prodejkách stejného, popřípadě obdobného majetku nebo při poskytování stejné nebo obdobné služby v obvyklém obchodním styku v tuzemsku ke dni ocenění. Přitom se zvažují všechny okolnosti, které mají na cenu vliv, avšak do její výše se nepromítají vlivy mimořádných okolností trhu, osobních poměrů prodávajícího nebo kupujícího ani vliv zvláštní obliby. Mimořádnými okolnostmi trhu se rozumějí například stav tísně prodávajícího nebo kupujícího, důsledky přírodních či jiných kalamit. Osobními poměry se rozumějí zejména vztahy majetkové, rodinné nebo jiné osobní vztahy mezi prodávajícím a kupujícím. Zvláštní oblibou se rozumí zvláštní hodnota přikládáná majetku nebo službě vyplývající z osobního vztahu k nim.

22. Žalobce konstruuje svou škodu jako rozdíl mezi obvyklou cenou, za kterou předmětné vozidlo v roce 2010 pořídil a jeho obvyklou cenou v roce 2012. Z citovaného § 2 odst. 1 zákona č. 151/1997 Sb. je zřejmé, že se obvyklou cenou rozumí cena, která by byla dosažena při prodejkách stejného, popřípadě obdobného majetku v obvyklém obchodním styku v tuzemsku ke dni ocenění. Obvyklá cena je proto určována poměry na trhu s určitým zbožím, v daném případě s osobními vozidly. Žalobcem tvrzený pokles obvyklé ceny vozidla je pak odvislý od poměrů na daném trhu, který je na žalobcem tvrzeném nesprávném úředním postupu zcela nezávislý. Jinak řečeno, k poklesu obvyklé ceny žalobcova vozidla by došlo bez ohledu na existenci či neexistenci nesprávného úředního postupu, který proto nelze považovat za jeho příčinu. V dané otázce je tak právní posouzení žalovaného nároku odvolacím soudem správné.

23. Nejvyšší soud z výše uvedených důvodů dovolání žalobce v rozsahu, v jakém byl potvrzen zamítavý výrok rozsudku soudu prvního stupně co do částky 57 306,80 Kč s příslušenstvím, podle ustanovení § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.